

Test 14

Ludo Zúbek Jar Adely Ostrolúckej

UKÁŽKA 1

Prišla zásielka od Štúra. Okrem Štúrovho listu, písaného po nemecky, adresovaného osvietenej panej, prišiel aj balík novín. Všetky čísla Slovenských národných novín i Orla tatranského. Adelkina radosť nebola o nič menšia než radosť moja. Najvzrušujúcejšie na celej veci bolo, že Štúr napísal sám od seba.

– Rozprávaj mi niečo o ňom, Evka! – povedala Adelka odrazu polohlasne. Nevyslovila jeho meno. Nemusela. Keď v prvé dni ustavične spomínala baróna, myslela pri tom na Štúra. Vedela som: ak mám rozprávať o ňom, tak to môže byť len o Štúrovi. Chcela som, aby ho Adelka videla tak, ako som ho videla ja. Starostlivo som vyhladala v pamäti všetko, čo mi tam utkvelo z domu, z rozhovoru s otcom. Rozprávala som Adelke, ako Štúr vedel oduševniť mladých študentov, čo prišli do Prešporka zo všetkých končín Slovenska – mnohí ešte nevedomí a ne jeden aj v cudzích vodách plávajúci. Štúr vedel dať všetkým spoločný cieľ.

Keď som skončila, obidve sme sa odmlčali. Adelka odrazu vstala a zišla po schodoch do zelenej izby, kde mali klavír. Zo strún klavíra zaznel zvuk nesmierne lahodný. Čosi nevýslovne sladké a uspokojujúce vychádzalo spod jej prstov. Bolo to ako šumenie splavu v letné noci. Neviem, ako dlho trvalo očarenie, aké som dovtedy v živote nepoznala. V tú noc som po prvý raz nazrela do Adelkinej duše. Možno hlbšie, než som tušila. A objavila som tam čosi, k čomu by sa Adelka vtedy ani za svet nebola priznala: že Štúr na ňu zapôsobil hlbšie než jej doterajší ctitelia. Darmo sa pretvarovala, oči ju vždy prezradili.

Zúbek, L.: Jar Adely Ostrolúckej. Bratislava, Mladé letá 1990, str. 86–88.

1 Kto je rozprávačom príbehu?

- A) Adela
- B) Evka
- C) Štúr
- D) autor

2 Témou ukážky je:

- A) tajná láska Adelky k Štúrovi.
- B) zásielka balíka novín.
- C) cvičenie hry na klavíri.
- D) činnosť L. Štúra.

3 Ktorý slohový postup a jazykový štýl je použitý v ukážke?

- A) rozprávací slohový postup, hovorový štýl
- B) opisný slohový postup, umelecký štýl
- C) rozprávací slohový postup, umelecký štýl
- D) informačný slohový postup, hovorový štýl

1-13

4 **Adelkina radosť: pre podčiarknuté slovo platí:**

- A) podstatné meno, ženský rod, sg., N, matkin.
- B) vzťahové prídavné meno, ženský rod, sg., A, matkin.
- C) podstatné meno, ženský rod, sg., G, žena.
- D) privlastňovacie prídavné meno, ženský rod, sg., N, matkin.

5 **Čo znamená slovné spojenie *vedel oduševniť mladých študentov* v texte?**

- A) vedel pekne rozprávať
- B) ovplyvňoval, nasmeroval študentov k národným cieľom
- C) ovládal viacero cudzích jazykov
- D) poznal veľa študentov

6 **Pomenuj umelecké prostriedky *bolo to ako šumenie splavu v letné noci, nazrela do Adelkinej duše.***

- A) prirovnanie, metafora
- B) personifikácia, metafora
- C) prirovnanie, metonýmia
- D) prirovnanie, personifikácia

7 **Zámená *mi*, o ňom daj do základného tvaru.**

- A) my, ono
- B) ja, ona
- C) ja, on
- D) on, my

8 **Pomenuj slovné druhy podčiarknutých slov v spojení *spod jej prstov.***

- A) príslovka, prídavné meno
- B) predložka, osobné zámeno
- C) príslovka, privlastňovacie zámeno
- D) predložka, privlastňovacie zámeno

9 **V ktorej vete je sloveso *byť* plnovýznamové?**

- A) Môj mladší brat je prvák.
- B) Jedlo bolo veľmi chutné.
- C) Za dedinou je hustý les.
- D) Miško bol v súťaži prvý.

10 **Správne vytvorený rozkazovací spôsob od slovies *mať, začať, jesť* je v možnosti:**

- A) maj!, začína!, je!
- B) maj!, začni!, jedz!
- C) máš!, začni!, jedz!
- D) maj!, začni!, jec!

11 **Kolko pravopisných chýb je vo vetách *Boli sme na vílete v demenovskej doline. V dialke sa črtali obrisy hôr. Jeho slová pychali ako osy.?***

- A) 4
- B) 5
- C) 6
- D) 7

12 Nesprávne použité predložkové väzby sú vo vetách:

- A) Prídem o pol hodiny. Jeho zranenie treba brať do úvahy.
- B) Prihlásil sa o slovo ako posledný. Mám talent na hudbu.
- C) Gól bol dosiahnutý v súlade s pravidlami. Šoféroval auto pod vplyvom alkoholu.
- D) Neprišiel na zápas za chorobu. Za desať minút odchádzame.

13 Melódia vo vetách *Rozprávaj mi niečo o ňom, Evka!, Nevyslovila jeho meno., Čo sa stalo? je:*

- A) klesavá, klesavá, klesavá.
- B) stúpavá, klesavá, klesavá.
- C) klesavá, klesavá, stúpavá.
- D) klesavá, stúpavá, klesavá.

Daniel Hevier
Futurologia

Nad plážami
s vyhrievaným pieskom
budú inštalované
zosilňovače slnečného žiarenia.
Ženy budú bezbolestne rodiť
deti podľa vopred
naplánovaného pohlavia.

Lietadlá budú premávať
v presne vymieraných
elektromagnetických koridoroch,
čím sa vylúči nebezpečenstvo kolízií.
Mestá budú stáť
na mohutných pilieroch
niekoľko metrov nad zemou.
Kvety...
Aké kvety?

Bílik, R., Dašková, K.: Prísne nepovinné. Bratislava, Vydavateľstvo Q 111 1999, str. 170–171

UKÁŽKA 2

14 Čo nie je spomenuté v básni?

- A) pláže s vyhrievaným pieskom
- B) mestá stojace na pilieroch
- C) ženy naplánujú pohlavie dieťaťa
- D) lietadlá nebudú prepravovať cestujúcich

14-19

15 Nesprávne vysvetlené slovo je v možnosti:

- A) futurologia – veda o budúcnosti.
- B) inštalovať – umiestniť.
- C) koridor – úzka dlhá chodba.
- D) kolízia – vojna.

16 Správne vyslabikované slová sú v možnosti:

- A) vy-hrie-va-ným pie-skom. C) na-plá-no-va-né-ho ma-ters-tva.
B) zo-sil-ňo-va-če, bez-bo-les-tné. D) vy-me-ra-ných ko-ri-dor-och.

17 Nesprávne vysvetlený frazeologizmus je v možnosti:

- A) má malé oči- chce sa mu spať.
B) nosí vodu do mora- robí zbytočnú robotu.
C) má sa ako prasa v žite – je nespokojný.
D) je piatym kolesom na voze- je zbytočný, navyše.

18 Podľa ktorých vzorov sa skloňujú slová detí, kolízia, nad plážami, slnečného?

- A) mesto, žena, dlaň, pekný C) srdce, ulica, ulica, cudzí
B) dievča, ulica, dlaň, pekný D) vysvedčenie, dlaň, kosť, pávi

19 Aká je veta Aké kvety?

- A) jednoduchá, jednočlenná, neslovesná
B) súvetie, jednočlenná, slovesná
C) jednoduchá, dvojčlenná, úplná
D) jednoduchá, jednočlenná, slovesná

Lubomír Feldek
Šansón na nedeľu

V nedeľu ráno chodí po strechách
obloha v nových šatách belasých
a kominári hrajú doma šach
a spokojní sú s dobrým počasím
a všetci vedia, že je nedeľa,
a kto si oči rukou zacloní,
vidí, že obloha je veselá
a že má v ruke žltý balónik.
O druhej idú všetci do sadu
a utrácajú veľa peňazí
za kolotoč a za čokoládu
a všetky komíny sú bez sadzí

a ľudia vravia: „To je šťastný deň!“
A nestane sa im nič nemilé.
A nevedia, že to je preto len,
že kominár tam chodí v civile.
Večer sú všetci krásne ospalí
a vravia: „Ledva stojím na nohách!“
Z komína čierna noc sa vyvalí,
na strechách zaspí malá obloha.
Len z parku ešte počuť škripot kôl,
keď zametač svoj vozík nakloní.
Má ho dnes krásny. Samý staniol.
A na dne jeden žltý balónik.

www.litcentrum.sk/slovenski-spisovatelia/lubomir-feldek

20 Text je písaný formou:

- A) epiky.
- B) poézie.
- C) prózy.
- D) drámy.

21 Ktoré tvrdenie nevyplýva z básne?

- A) ľudia sú šťastní a veselí
- B) popoludní chodia do parku na kolotoče
- C) večer sa vracajú domov ospalí
- D) len kominári majú veľa práce

22 Slovo šansón znamená:

- A) hudba.
- B) oslava.
- C) pieseň.
- D) báseň.

23 Medzi podčiarknutými umeleckými prostriedkami v texte 3 sa nena-
chádza:

- A) epiteton.
- B) metafora.
- C) personifikácia.
- D) prirovnanie.

24 Opakovacia figúra vo zvýraznených veršoch z textu 3 sa nazýva:

- A) anafora.
- B) epifora.
- C) epizeuxa.
- D) veršový presah.

25 Správne vysvetlený literárny pojem je v možnosti:

- A) rozhlasová hra je audio-vizuálne umenie, v ktorom nie sú dôležité zvukové efekty.
- B) generačný román je krátky príbeh o jednej generácii rodiny.
- C) autobiografický román je epické dielo, v ktorom autor píše o svojom vlastnom detstve alebo živote.
- D) legenda – hovorí o živote známych ľudí.